

CEMAATLE NAMAZDA SAF TUTMA İLKELERİ

لِيَلِينِي مِنْكُمْ أَوْلُو الْأَحْلَامِ وَالنُّهَىٰ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثَلَاثًا
وَإِيَّاكُمْ وَهَيْشَاتِ الْأَسْوَاقِ

*liyelînî minküm ülü'l-ahlâmi ve'n-nühâ.
Sümme'llezîne yelûnehüm selâsen. Ve
iyyâküm ve heyşâti'l-esvâk.*

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, Abdullah İbn Mesud *radiyallahu anh'ten* rivayet olunmuş bu hadîs-i şerîfnde buyuruyor ki;

a. Ön Saflarda Kimler Durabilir

Liyelînî minküm ülü'l-ahlâmi ve'n-nühâ. “Sizden yetişkin olanlarınız, akıl sahipleriniz bana yakın dursunlar.” *Sümme'llezîne yelûnehüm.* “Sonra ötekiler dursunlar.” *Ve iyyâküm.* “Sakının.”

Oradaki kelime iyi okunmuyor, benim de bildiğim bir kelime gibi değil.

Ve heyşâti'l-esvâk. “Sokaklarda, çarşı pazarlarda, karmakarışık insanların durduğu gibi, safı eğri büğrü tutmaktan sakının.”

Bu hadîs-i şerîfi Müslim rivayet etmiş.

Biliyorsunuz cemaatle namaz kılariken, saf saf, dizi dizi imamın arkasına cemaat diziliyor. İmamın en arkasında, tam arkasında, imam herhangi bir mazeret dolayısı ile imamlık yapmaktan ayrılacaksa, -mesela burnu kanadı, mesela başı döndü, mesela kusacak, hastalandı, o zaman hemen arkasındaki namaza duracak gibi, namaz kıldırmasını bilen bir kimsenin hemen arkada durması lazım.-

Mesela çoluk çocuk dursa o imamlık yapamayacağı için olmaz. En arkada en yetkili kimsenin; imamın hemen arkasında, hizasında, ön saflarda yetkili kimsenin durması lazım.

Peygamber Efendimiz burada bildiriyor: Önce yetişkin insanlar, yaşlı başlı kimseler duracak. Önce, *ülü'l-ahlam*, “yetişkin” demek, “hulum sahibi, ergin kimse” demek oluyor.

Ve'n-nüha. “Aklı başında, zekâsı yerinde olan kimse” demek.

Önde eşraf, aklı başında, yetişkin, cemaatin seçkinleri duracak. “Eşraf” sözünü yanlış söyledim. “Kavmin şerefli” mânasına değil de, diyanet bakımından önde gelen, akıl fikir sahibi, ilim irfan sahibi kimseler.

Burada tercemeyi yapan kimse yanlış yapmış sanıyorum. *Ülü'l ahlâm* deyince “ilim sahipleri” diye terceme etmiş. Halbuki bana göre “ergin kimseler” kast ediliyor. Sonra daha sonraki cemaat gelsin.

Mesela çocuklar daha arkada gelecek. Büyükleme öne gelecek, çocuklar daha arkaya gelecek. Tabi biz burada saf yaparken çocukları aramıza alıyoruz. Çünkü şeytan, çocukları kandırıp güldürebiliyor. Namazda birbirleri ile oyun oynattırabiliyor. “Öyle bir şey olmasın.” diye biz aramıza alıyoruz ki çocuklar şeytana kanmamayı öğrensinler, namazı ciddi kılmayı öğrensinler. “Namaza aykırı bir şey yapıp da namazlarını sevapsız, boş bir iş yapmasınlar.” diye yapıyoruz.

Sıra ile dizildikten sonra en arkaya da hanımlar saf duracak. Kadınların arkada saf durması da Peygamber Efendimiz’in mescidinde usûlden olan bir şey; böyle olması gerekiyor. Tabi ön safın sevabı çok fazla.

Onun için camiye önceden gelip ön safta yer almak lazım. Çünkü gelen mükâfâtlar, mânevî sevaplar, önce ön saftakilere veriliyor.

Sonra arkadakine, sonra daha arkadakine, sonra daha arkadakine veriliyor.

Mümkün olduğu kadar camiye erken gelmek lazım, ezanı camide dinlemek lazım. Ezan okunduktan sonra gelmek değil de, ezanda camiye gelmiş olmak uygun. Tabi çarşı pazarda insanlar karmakarışık, oraya buraya koşarlar, pazar alanında oraya buraya oturmuşlar.

“Pazar yerlerinde görülen karışık tarzdaki düzensizlikten sakının!” diye Peygamber Efendimiz belirtmiş. Kimisi önde, kimisi arkada, safların bazısı boş, bazısı tamamlanmamış; böyle olmayacak.

Öndeki saf daha sevaplı olduğu için arkadakinin hemen ön safı doldurması lazım. Safların sık yapılması da Peygamber Efendimiz’in tavsiyesindedir.

Onun için ön safta bir boşluk, gevşeklik varsa arkadaki gelir, onu doldurur ve arayı kapatır. Çünkü Peygamber Efendimiz; “Aradaki boşluklardan şeytan geçer.” buyuruyor.

Şeytan safların arasında, karakeçinin dolaştığı gibi dolaşır. Onun için safların arasında

boş yer bırakmamaya, ön safta boşluk veya yarım yer bırakmamaya da dikkat etmek lazım.

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا:
أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَجْمَعُ بَيْنَ
الرَّجُلَيْنِ مِنْ قَتْلَى أُحُدٍ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ ثُمَّ يَقُولُ: أَيُّهُمَ أَكْثَرُ
أَخْذًا لِلْقُرْآنِ؟ فَإِذَا أُشِيرَ لَهُ إِلَى أَحَدِهِمَا قَدَّمَهُ فِي اللَّحْدِ وَقَالَ:
أَنَا شَهِيدٌ عَلَى هَؤُلَاءِ وَأَمَرَ بِدَفْنِهِمْ بِمَائِهِمْ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِمْ
وَلَمْ يُعَسِّلَهُمْ

An Câbirin radiyallahu anh enne'n-nebiyye sallallahu aleyhi ve sellem. Kâne yecmeu beyne'r-racüleyni min katlâ uhudin ya'nî fi'l-kabr. Sümme yekûlü eyyühüm ekserü ahzen li'l-Kur'âni. Fe izâ üşîre lehû ilâ ehadihimâ kaddemehû fi'l-lahd.

Allahu Ekber! Buhârî rivayet etmiş.

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz Uhud şehitlerini defnederken...

Savaşta pek çokları vefat ettiler ya, bu demin okuduğumuz cüzde de Uhud harbinden bahsediliyordu. Peygamber Efendimiz okçuları bir tepenin ucuna yerleştirip “Siz burada bekleyin.” dedi.

Hâlid b. Velid o zaman müslüman olmamıştı. Kureyş ordusundan atlılarla İslâm ordu-

sunu arkadan çevirmek için oraya geldi. Uzaktan baktı; yol kesilmiş, okçular orada duruyorlar. Atlarını sürseler hepsi oklanacaklar; müslümanların arka tarafını kuşatma imkânı yok. Orada durdu, kaldı fakat müslümanlar öbür tarafta çarpışarak müşrikleri yenince; “Galibiyet oldu.” diye buradakiler Peygamber Efendimiz’den haber gelmeden; “İş bitti, düşman artık yenildi, işte kaçıyorlar. İşte kalanlar da öldü.” diye okçular yerlerini bıraktılar, onlar da aşağıya indiler. Ganimetleri, zırhları, kılıçları toplamaya kalkıştılar.

Halid b. Velid arkadan o vaziyeti görünce bir saldırdı, yanında atlı, kuvvetli askerler vardı. Müslümanlar da silahı bırakıp da ganimet toplamaya başlamış olduğundan bu saldırıda gafil avlandılar. Bir perişanlık oldu. Kaçanlar da bu sefer; “Vay, durum değişti!” diye geri döndüler. Uhud’da büyük zayıat oldu, onları anlatıyor. Müslümanların kimisi de Uhud dağına doğru kaçtı, yamaçlara doğru kaçtılar.

“Hz. Muhammed öldü, öldürüldü.” diye, bir ses duyuldu. Peygamber Efendimiz onun üzerine; “Hayır, ben buradayım.” diye, o sö-

zün yalan olduğunu belirten şekilde bağırttırdı. Ama öldü sanıp da ordu Uhud dağına doğru doğru dağıldı.

O sırada bazı mübarek kahramanlar Peygamber Efendimiz'in yanından hiç ayrılmadılar ve şiddetli bir mücadelede Peygamber Efendimiz'in yanına kadar yaklaşmışken püskürtüldüler. Peygamber Efendimiz'in yanağına zırh battı.

Zırhı çıkarmak için uğraşıyorlar, çıkaramıyorlar. Ebû Ubeyde b. Cerrah; dişleri ile zırhı ısırırdı; böylece çektirip çıkardı. Ebû Ubeyde hazretlerinin iki dişi zırhı çekmekten kırıldı. Peygamber Efendimiz'in yanağına batmıştı.

b. Kur'an-ı Kerim Ezberinin Önemi

Uhud harbinin şehitleri defnedilirken Uhud şehitlerinden iki kişiyi bir kabre koymak icab etti. Kazdılar. Şehitler fazla, kazmak kolay değil.

İki kişiyi aynı kabre koymak icab ettiği zaman vefat edenler getirildiği zaman Peygamber Efendimiz;

Eyyühümâ ekserü ahzen li'l-Kur'ân.

“Bunlardan hangisi Kur'an'ı daha çok ezberlemişti? Bunların hangisinde Kur'ân-ı Kerîm ezberi daha çoktu?” diye soruyordu.

Bu şehitler kabre konulacak, defnedilecek. “Hangisi Kur'ân-ı Kerîm'i daha çok biliyor?” diye soruyordu. Ve eğer “Şu daha çok biliyor yâ Resûlallah!” diye birisine işaret olunmuşsa onu öne alıyordu. Ehl-i Kur'an'ı kibleye doğru öne alıyordu, önceden kabre koyuyordu. Ötekisini arkasına alıyordu.

Vefat etmiş şehitlerin kabre yerleştirilmesinde bile Kur'ân-ı Kerîm ezberinin hangisinde daha çok olduğunu soruyordu. Çok önemli!

O halde biz kadınlar, çocuklar olarak Kur'ân-ı Kerîm'i ezberlemeye çalışmalıyız, fazla çalışmalıyız. Küçükken ezberlemek kolaydır ve hatırdaki iyi kalır. Büyükken ezberlemek zordur ve çabuk hatırdan çıkar.

Onun için çocukları küçükken hafızlığa koyarlar, ezberletirler. O zaman ezberledi mi artık hafızasından kolay kolay çıkmaz. Aksi takdirde çabuk unutulur.

En büyük günahlardan birisi de Kur'ân-ı Kerîm'i ezbere bildiği yerleri unutmak. Önce ezbere biliyordu. Sonra bazı yerlerini unuttu. Bu çok günahtır. "Büyük günahlardan birisi" olduğunu Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Neden unutuyor?

Çünkü çok tekrar etmemiş, gevşemiş.

Demek ki Kur'an'la ilgisi azalmış, Ondan unutmuş. Maalesef bu günah hepimizde vardır. Ezberlemiş olduğumuz birçok yeri iyi tekrar etmediğimizden zayıflatmışızdır. Bunları tekrar kuvvetlendirmemiz lazım, okumamız lazım.

Ben çocuklara sabahleyin *Elhamdü-lillâhillezî*'yi okuyordum. Aradan biraz zaman geçince; "Hadi okuyun." dediğim zaman bakıyorum zayıflamış, okuyamıyorlar. "*Âmene'r-resûlü*'ü oku." diyoruz, bakıyoruz şaşırıyorlar. "*Huvallâhüllezî*'yi oku." diyoruz, bakıyoruz şaşırıyorlar.

Çalışmak lazım geliyor. Çalışılmadığı zaman unutuluyor. Unutulması da büyük günah; hem hayatta hem vefattan sonra Kur'an ehli öncelik kazanıyor.

Peygamber Efendimiz bir keresinde bir kafileyi, askeri birliği vazifeyle gönderiyordu. Yanına çağırıp hepsine de;

“Sen Kur’ân-ı Kerîm’den ne kadar biliyorsun? Ne biliyorsun?” diye soruyordu.

Herkes bildiđini söylüyordu:

“Mülk suresini biliyorum. Amme suresini biliyorum. Şu kadar biliyorum.”

Nihayet bir tanesi geldi, genç birisi; “Sen Kur’ân-ı Kerîm’den ne kadar biliyorsun?” diye, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz ona da sordu.

O da dedi ki;

“Yâ Resûlallah! Ben Kur’ân-ı Kerîm’den şunları şunları biliyorum. Bir de Bakara sûresini biliyorum.”

Bu Bakara sûresi iki buçuk cüz. İkinci sûre. İki buçuk cüz, iki yüz seksen altı ayet. Bizim bu baskılarda aşağı yukarı elli sayfa. Bunu ezbere bildiğini söyleyince Peygamber Efendimiz bir kere daha sordu:

“Sen Bakara sûresini ezbere biliyor musun?”

“Biliyorum ya Resûlallah!”

إِذْهَبْ فَأَنْتَ أَمِيرُهُمْ

İzheb fe ente emîrühüm dedi. “Git; bu kafilenin komutanı, başkanı sensin!” dedi.

Bakara sûresini bilmesini beğendi. Ötekilerden daha çok bildiği için ve Bakara sûresini bildiği için onu genç olmasına rağmen askeri birliğe onu komutan tayin etti.

Dünyada da öncelik tanıyor. Şehit olmuş, âhirete gitmiş insanların bile kabre konulmasında; “Bunların hangisi Kur’ân-ı Kerîm’i daha çok biliyordu?” diyor, onu öne koyuyor.

Bu bizim için Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*’in Kur’an öğrenmeye, ezberlemeye, Kur’an’daki hıfzının fazla olmasına ne kadar değer verdiğini gösteren mühim bir işaret.

Halbuki biz, Kur’ân-ı Kerîm’le ilgili çalışmalarımızı çok yapmıyoruz. Bizim Kur’an okulumuz olması lazım. Çocuklarımızın tatillerde Kur’ân-ı Kerîm’i ezberlemesi lazım. Bizim hanımlarımızın, kendimizin ezberlememiz lazım. Ezberimizdeki yerleri tazelememiz lazım. Hafız kardeşlerimizin Kur’ân-ı Kerîm’e bakmadan

Ramazan'da mukabele okuması, tekrar etmesi, hafızasını kuvvetlendirmesi lazım. Çok çalışmamız lazım.

Çünkü bizim bilgilerimizin kaynağı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Hepsi oradan çıkıyor. Bizim âdâbımız, ahlâkımız, davranışlarımız, hareketlerimiz, tercihlerimiz, sözümüz, sohbetimiz, icraatımız, faaliyetimiz hep Kur'ân-ı Kerîm'dendir.

Onun için Kur'ân-ı Kerîm'i iyi bilmemiz lazım. Arapçayı tam öğrenmemiz lazım. Bir Arapça Okulu açmamız ve Arapçayı öğrenmemiz lazım. Ne diyorsa onu anlaması lazım; Kur'ân-ı Kerîm'de, hadîs-i şerîfte geçen şeyleri kardeşlerimizin anlaması lazım. İngilizceyi öğrendiği gibi Arapçayı da öğrenmesi lazım.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bir de - bu anlattığı Uhud harbi- Bedir harbine katılanlara çok değer verirdi.

c. Bedir'e Katılanlar: İslam'ın Öncü Kahramanları

Bedir harbi, müslümanların ilk harbi, ona katılanlara “Bedrî” deniliyor, “Bedir'e katılmış” mânasına. Bedir harbine katılmış olmak

özel bir meziyet idi ve ashabın en önde gelenleri Bedir harbine katılanlar olarak sıralanıyordu. Eğer Bedir harbine katılan birisi varsa o birçok işte öncelik kazanıyordu.

Çünkü mecburi değildi. “İsteyen silahını alsın, gelsin.” denmişti, gelmişlerdi. Savaş kazanılabildi de, kaybedilebilirdi de... Medine’de değildi, dışarıda bir yerde idi. Muaz- zam bir bozgun da olabilirdi. Kader öyle de tecelli edebilirdi ama Peygamber Efendimiz serbest de bıraktığı halde kalktılar gittiler, 313 kişi olduğu rivayet ediliyor. O Bedir harbine katılanlar ashabın önde gelenleri idi. Çok kıymetlidir.

Onun için Bedir harbine katılamayanlar sonra hep pişmanlık duymuşlardır. “Ben şu mazeretten katılamadım. Tüh, vah!” diye hep pişmanlık duymuşlardır. Biz de sonradan pişmanlık duymayacak şekilde kendi hal, faaliyet ve davranışlarımızı düzenlemeliyiz, çocuklarımızı yetiştirmeliyiz.

Çocuklarımız civa gibi yerlerinde duramıyorlar. Enerji dolular, kuvvetle dolular, hayat dolular. O halde onların bu kuvvetlerini hayra sarf etmeliyiz, boşa sarf etmemeliyiz. Kur’ân-

ı Kerîm öğretme hususunda, dinimizi öğretme hususunda gayret etmeliyiz.

Çocuklarımız bizim en büyük silahımızdır, en büyük sermayemizdir. En büyük gücümüzdür, en büyük! Onların iyi yetiştirilmesi için her türlü tedbiri almamız gerekiyor.

Âhirete göçtükten sonra da bize faydası olacak olan çocuklarımızdır. Hayır dua edecekler, bize hatimler gönderecekler, sadakalar verecekler, sadaka-i câriyeler yapacaklar, hayır hasenât yapacaklar; iyi yetiştirirsek oradan fayda göreceğiz.

İyi yetiştiremezsek de kötü yetiştirirsek o kötü yetiştirmenin sorumluluğu da bizimse âhirette vay hâlimize! Çok fena!

“Sen iyi yetiştirmedin!” diye Cenâb-ı Hak bizi sorumlu tutarsa...

“Yâ Rabbi! Ben iyi yetiştirdim de sonradan kötü oldu!” diye savunur da, kendini kurtarırsa kurtarır. Kurtaramazsa anasından babasından oğlu davacı olacak, kızı davacı olacak.

Çünkü annelik babalık bağları kalmayacak. Diyecek ki; “Bu adam, bu kadın görevini yapmadı. Beni iyi yetiştirmede!”

Onun için bu işleri ciddi ciddi düşünüp tedbirleri almamız gerekiyor.

عَنْ ابْنِ عَمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : أَرَانِي فِي الْمَنَامِ أَتَسَوَّكُ بِسِوَاكِ فَجَذَبَنِي رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخِرِ فَنَاقَلْتُ السِّوَاكَ الْأَصْغَرَ مِنْهُمَا فَقِيلَ لِي : كَبِّرْ فَدَفَعْتُهُ إِلَى الْأَكْبَرِ

An İbni Ömer radiyallahu anhümâ, enne'n-nebiyye sallallahu aleyhi ve sellem kâle: Erânî fi'l-menâmi etesevvekü bi sivâkin fe-câeni recülâni ehadühümâ ekberü mine'l-âhar fe-nâveltü's-sivâke el-asğara minhümâ fe-kîle lî: Kebbir fe-defa'tühû ile'l-ekberi minhümâ.

Revâhu Müslim müseneden ve'l-Buhâriyyü ta'lîkan.

İbn Ömer radiyallahu anhümâ'dan, Hz. Ömer'in oğlu Abdullah fakih, bilgin sahabi Abdullah'tan rivayet olunmuş. -Radiyallahu anhümâ; kendisinden de babasından da Allah razı olsun. Bizi de onların şefaatine erdiresin. -

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*
Efendimiz bir keresinde buyurmuş ki;

Erânî fi'l-menâmi etesevvekü. “Rüyamda kendimi misvaklanıyor gördüm.”

Misvaklanmak ne demek?

Misvakı dişlerine sürmek, dişlerini misvaklamak; fırçalamak gibi.

“Rüyamda kendimi dişlerimi misvaklarken gördüm.”

Fe-câenî recülâni. “Bana birden iki kişi geldi.”

Peygamber Efendimiz rüyasını anlatıyor:
“Rüyamda bana iki kişi geldi.”

Ehadühümâ ekberü mine'l-âhar. “Birisi ötekisinden daha yaşlı.” *Fe-nâveltü's-sivâke el-asğara.* “Ben de o misvakı küçük olana uzattım.”

Misvakı hediye edecek. Belki buradaki *etesevvekü*, “Misvak tıraşlıyorum.” mânasına da gelebilir. “Misvak kesiyordum, misvak ediniyordum.”

Çünkü misvak dalları uzun oluyor, onlar kesiliyor.

“Küçüğe verdim.”

Fe kîle lî: Kebîr. “Bana ‘Büyüğe ver!’ denildi” *Fe-defa’tühû ile’l-ekberi minhüma.* “Ben de onun üzerine misvakı daha büyük olana verdim.”

Demek ki yaşlı kimselere hürmet etmek gerekiyor, öncelik tanımak gerekiyor; ikramı da öncelikle onlara yapmak gerekiyor.

Bir keresinde Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*’e bir ikramda bulundular. Sağ tarafında genç birisi vardı. Peygamber Efendimiz’in âdeti, kendisi bir ikramı aldığı zaman öncelikle sağ yanındakine verirdi. Sağ yanında genç birisi vardı; İbn Abbas *radıyallahu anhümâ*. Sol tarafında da yaşlı bir zât vardı.

Peygamber Efendimiz İbn Abbas *radıyallahu anhümâ*’ya döndü; “Müsaade eder misin, bunu bu yaşlıya vereyim. Sağda olduğun için sen öncelik hakkına sahipsin ama küçüksün, bunu yaşlıya vereyim mi?” diye sordu.

İbni Abbas *radıyallahu anhümâ* ne cevap verdi?

Peygamber Efendimiz; “Buna vereyim mi?” diye sordu.

O ne cevap vermiştir? “Olmaz” mı demiştir, “olur” mu demiştir?

İbn Abbas *radiyallahu anhümâ* dedi ki;

“Yâ Resûlallah! Senden gelen kısmetimi kimseye bırakmam!” dedi.

Aslında Peygamber Efendimiz “peki” demesini istiyor gibi; soruyor, müsaade istiyor.

“Hak senin ama müsaade et de şuna vereyim.” demek istiyor ama İbn Abbas dedi ki; “Senden gelen nasibimi, kısmetimi kimseye vermem!” dedi.

Garip ama ilginç.

Peygamber Efendimiz’e itaat mi edecek, Peygamber Efendimiz’den gelen şeyi, elinden başkasına kaçırmayacak mı? Tabi ona verse ondan sonra yine ona verecek. Ama Resûlullah’tan gelen şeyi kimseye vermeyeceğini söyledi.

Allahu Teâlâ hazretleri her işimizi rızasına uygun yapmaya bizi muvaffak eylesin. Her türlü yanlışlıklardan, hatalardan, günahlardan korusun. Kur’ân-ı Kerîm’i kendimiz tam ve güzel öğrenmeyi ve çoluk çocuğumuza tam ve

güzel öğretmeyi bize kolaylaştırırsın, nasip et-sin.

Bu hususta müesseseler -mekteplerimizi, özel mekteplerimizi- kuralım, çocuklarımızı Kur'an ehli olarak yetiştirelim. Allah'ın sevdiği kullar olarak, Resûlullah'ın sevdiği kullar olarak yetiştirelim. Cennetlik olmaları için gerekli eğitimi verelim. Sorumluluktan kurtulalım.

Allahu Teâlâ hazretleri cümlemizin muîni olsun.

Sübhâneke yâ rabbî lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ente'l-alîmü'l-hakîm. Sübhâne rabbinâ rabbi'l-izzeti ammâ yesifûn. Ve selâmün ale'l-mürselîn. Ve'l-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn.

el-Fâtiha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

4 Ramazan 1421 / 01.12.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)



SERVER
Kürsü